

1e Predikatie over Johannes 4:11, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 3 februari 1952 te Den Haag*

Gezongen: Psalm 89:7 en 8.

Gelezen: De Wet des Heeren; Johannes 4:1-30.

Gebed:

Heere, welk een geschiedenis! De dwaasheid van de mens en het volhardende van Uw liefde! Gij hebt het gedragen, Gij hebt het verdragen; Gij hebt deze vrouw de rug niet toegekeerd, maar Gij zijt werkzaam met haar gebleven, zo lang totdat zij inzag dat zij niet anders gesproken had dan dwaasheid. Ach, dat is het gelukkige einde en tegelijkertijd het gelukkige begin. Leer ons dit recht verstaan. Laat ons niet toe tot het einde van ons leven en tot in het ogenblik van ons heengaan onszelf te verheffen en te handhaven, want dit zou een eeuwige jammer ten gevolge hebben. Leer ons opzij te gaan voor U en voor Uw woorden. Dat zal ons eeuwige vreugde baren.

Gij hebt ons welgedaan. Gij hadt in het gericht met ons kunnen treden. Gij hebt dit niet gedaan. Gij hebt ons gezegend. Ach, waar Gij nu nog de tijd des levens verlengt, doe ons door Uw genade en door de werking van Uw Heilige Geest deze tijd gebruiken. Wat zou het ons niet in eeuwigheid berouwen wanneer wij ook het overige van ons leven nog gaven aan dingen die geen wezen hebben, die zondig zijn.

Zie ons aan en gedenk ons in de Zoon Uwer liefde; en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.

Gedenk ons in deze ogenblikken. Laat ons niet menen dat we wat te zeggen zouden hebben. Wij hebben niets te zeggen. En al wat we zeggen, is het rechte niet. Maar wat *Gij* spreekt, dat is het ware, en niet alleen het ware maar ook het onmisbare, en niet alleen het onmisbare en het ware maar ook het schone, verheerlijkend voor U, zaligmakend voor ons. Gebruik ons als een instrument om Uw woorden te spreken.

Wil Uw Kerk onderhouden, troosten, sterken. Wil haar uitbreiden, hier en elders.

Wil onze zieken gedenken. Er zijn er, en anderen zijn er, die ernstig

* De vervolgprediken over deze tekst zijn opgenomen in de bundel 1997-'99, blz. 369 e.v.

ziek zijn, en er zijn er ook onder die misschien niet meer zullen worden opgericht. Nog is het tijd. Dat er losmakende genade geschonken worden mocht, en dat men leren mocht zich voor eeuwig aan U te verbinden. Gedenk de volkeren – arme volkeren! Gedenk ons volk – arm volk! Gedenk de koninklijke familie – arm, zo er de vreze Gods niet woont. Gedenk de regering. Ach, erbarm U.

Amen.

Gezongen: Psalm 32:3.

Wij hebben, mijn zeer geachte toehoorders, een jaar of drie, vier geleden – het was in '47 en '48 – uw aandacht eens gedurende enige tijd mogen bepalen bij de geschiedenis van de Samaritaanse vrouw.* Toen zijn we niet verder gekomen dan het tiende vers. Vanmorgen vragen we uw aandacht voor het elfde vers van Johannes 4. Daar staat:

‘De vrouw zeide tot Hem: Heere, Gij hebt niets om mede te putten, en de put is diep; vanwaar hebt Gij dan het levende water?’

De Heere Jezus had Zich met Zijn schatten en gaven aan deze vrouw aangeboden. In de verzen 11 en volgende laat ons de evangelist Johannes zien hoe deze vrouw met de aanbieding van de Heere Jezus heeft gewerkt. Laat ons dan door de genade onze aandacht ten volle aan deze zaken schenken.

Gij kent het woord dat wij vinden in het 19e vers van het derde hoofdstuk van Paulus' brief aan de Romeinen. Daar staat: *‘Wij weten nu dat al wat de Wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de Wet zijn; opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij.’* Denk eens even over deze woorden na.

‘Wij.’ Wie? De gelovigen. Wanneer en zolang een mens niet gelooft, dat is, niet verenigd is met en in de gemeenschap staat met de Heere Jezus en in Hem met God, dan weet een mens niets. Zo schrijft de apostel Paulus (en ik hoop dat het in uw harten ook geschreven staat): ‘De

* Deze preken zijn niet beschikbaar.

natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden' (1 Kor. 2:14). Zal men de dingen geestelijk onderscheiden, dan moet men de Geest hebben.

'*Wij weten.*' De apostel zegt niet: Wij zijn van gedachte, wij menen... Onkunde of valse bescheidenheid brengt de apostel Paulus, wanneer hij dit schrijft, niet aan het licht. Een gelovige *is* niet onkundig. Hij weet het! En wanneer hij op de een of andere manier zich tracht te verschuilen en nederigheid voorwendt, dan moet hij weten dat hij met God spot en ondankbaar is, en niet erkent hetgeen hem van de Heere geschonken is, en doet alsof dat wat hij dan toch naar voren brengt, bij eigen licht en door eigen kracht verworven is.

'*Wij weten nu dat al wat de Wet zegt.*' '*De Wet...*' Ik behoef u niet te zeggen dat er in de Bijbel veel gesproken wordt van de Wet. Dat is de Wet der tien geboden. Maar als de apostel hier spreekt van de Wet, dan neemt hij de Wet zoals die is ingelijfd in een verbond. Niet in het verbond der genade – ook in het verbond der genade is de Wet ingelijfd – maar in het verbond der werken. Ik weet niet of u deze Wet enigermate heeft leren kennen. Zij heeft een eis, een eis waarvan zij nooit zal afgaan: 'Doe dat en gij zult leven' (Luk. 10:28). Wij moeten zalig worden óf door eigen werk óf door het werk van een ander. Niet gedeeltelijk door het eigen werk en gedeeltelijk het werk van een ander, maar óf óf. Zij heeft een belofte, een belofte des levens, en deze belofte geldt allen die gedaan hebben, namelijk wat door de Wet geëist wordt. En zij heeft een vloek: 'Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet, om dat te doen' (Gal. 3:10). En deze vloek legt zij op ons, zo we *niet* gedaan hebben. Zodat ieder mens, hij moge vroom of zeer vroom wezen, hij moge een kerkganger zijn of aan geen kerk denken, buiten Christus zijnde, ligt onder de vreselijke vloek van een heilig, rechtvaardig God, hij en al het zijne. Hij steekt geen stukje brood in de mond, of hij heeft er de vloek bij. Hij trekt geen kledingstuk aan, of hij heeft er de vloek bij. Hij heeft bij alles de vloek, zoals u dat vinden kunt in Deuteronomium 18. Trouwens, de Bijbel zegt het overal.

'*Zij dat spreekt tot degenen die onder de Wet zijn.*' Adam is onder de Wet gebracht, en toen zijn wij er ook onder gebracht. Want wij waren niet

alleen in Adam, maar Adam vertegenwoordigde ons ook in de verbondsoprichting. Zo zijn wij allen onder de Wet. En de apostel Paulus zegt hier: *'Zij dat spreekt tot degenen die onder de Wet zijn.'*

'Opdat alle mond gestopt worde.' Een mens heeft geen gesloten mond, nietwaar? Wat heeft de wereld een drukte; en wat hebben wij een drukte! Het is een drukte van belang. Wat weten we niet te vertellen? En wat weten we niet te ontkennen? En wat weten we ons niet warm te maken en onze kostelijke en dierbare tijd te geven? Het kost wat voordat deze mond gesloten is! Maar de Wet bereikt het. En alleen de Wet ook kan het bereiken in de hand van de Heilige Geest. En wanneer de Heilige Geest de mens doet verstaan dat de Wet hem geldt, dan heeft hij een gesloten mond, een gesloten mond voor God. En dat kan nooit meer vergeten worden. Dat is in het hart ingegrift. Daarom is ieder begenadigde een nederig mens. Wie niet nederig is, die kent de genade niet. Wie de genade bezit, is een nederig mens, die heeft er een hekel aan dat hij altijd met zijn ik tevoorschijn komt: 'Ik dit, ik dat, ik zou dat, ik zou zo...' Hoogmoed, waan! Alles waan, verschrikkelijke waan! En als de mond gestopt is, dan is men schuldig.

'En de gehele wereld voor God verdoemelijk zij.' Dat weet de apostel Paulus van de wereld te zeggen. Gij vindt de wereld schoon, gij, jong en oud. Gij voelt u aangetrokken tot de wereld, tot de hoogheid en tot de rijkdom en tot de invloed. Luister nu eens wat de apostel van de wereld zegt. Hij zegt dat zij voor God verdoemelijk is. Gij dus ook, als uw hart naar de wereld uitgaat: voor God verdoemelijk. En straks, tenzij gij u bekeert, zult u ondervinden wat dát is, voor God verdoemelijk te zijn. Met een klop zult u weggestoten worden in de eeuwige rampzaligheid. En dan zult u wel spijtgevoel hebben, maar u zult nimmer kunnen ontkennen dat het rechtvaardig is.

Zo is het onderwijs van de apostel geweest. Zo is het onderwijs van de Heilige Geest, en zo is het onderwijs van allen die van de Heere geleerd worden om het Evangelie te prediken of te belijden. Allen die uitverkoren zijn, zijn bestemd om de woorden van de apostel Paulus, de waarheden die we vinden in Romeinen 3 vers 19, te leren kennen, bevindelijk, door ervaring te leren kennen.

Maar, dat kost enige tijd. Een mens kan maar niet zeggen: 'Ik geloof.' Zulk een geloof is ongeloof! Er komen slagen, harde slagen, slagen van

de heilige Wet – en die zal nooit loslaten voordat het tijd is – en slagen van de Voorzienigheid.

Mankeert er iets aan? Mankeert er iets aan uw inkomsten? Mankeert er iets aan uw gezondheid? Mankeert er iets aan uw huwelijk? Zoudt gij iets in bezit willen hebben, dat u toch niet kunt krijgen? Hebt u moeite met uw werk? Ach, tel het niet zo zwaar! Wellicht wordt gij door Goddelijke liefde erin vervolgd. Misschien is het een grote zegen dat wat u nu ziet en voelt als een gemis, of als een oorzaak van verdriet. Maar ik bid u: grijp er niet naar. Want wat u buiten God hebt, dat is een oorzaak van verdriet, óf voor de tijd, óf voor de tijd én voor de eeuwigheid!

Maar eindelijk komt het toch zover – zover dat een mens bukt, het met de Heere is eens geworden. En in dat gezegende ogenblik wordt hij opgezocht. Hij was al lang opgezocht, maar dat kon hij niet zien. Maar nu wordt hij opgezocht door de Goddelijke liefde en het wordt hem meteen getoond. Want hij leert dit woord verstaan: ‘Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe’ (Joh. 3:16). Wat een weldaad, wat een weldaad!

Ik heb u vroeger weleens gezegd (ik zal het verband niet ophalen, maar de ouderen onder ons zullen het zich nog wel herinneren) dat eens een begenadigd mens, mij begroetende op het perron in Utrecht, zei tot me: ‘Ik hoop dat God je maar tegenwerken mag.’ En deze wens heb ik voor jullie allemaal. Ik hoop dat je tegengewerkt mag worden, zo lang totdat je in deze tegenwerking ziet de onbegrijpelijke liefde Gods, en zegt: ‘Ik dank U, HEERE, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij vertroost mij’ (Jes. 12:1).

Er zijn de eeuwen door altijd mensen geweest die hadden geleerd het voor de Heere op te geven. Dat zijn de mensen die zo door ons geëerd worden. Dat is alles schijn! Als zij leefden, dan zou er wat anders voor de dag komen. Zo iemand was Job. Zelfs zijn vrienden mochten hem niet meer. Manasse. Menigeen heeft gezegd, gezegd ook nog wel na zijn bekering: ‘Hebt u ooit zo’n groot beest ontmoet?’ De moordenaar aan het kruis. ‘Díé,’ zo heeft men gedacht en ook wel beweerd, ‘díé, die zalig worden? Kun je toch zien dat het met Jezus van Nazareth ook niets was.’ De apostel Paulus. ‘Zo’n mens die arme zielen liet lasteren, in de gevangenis leiden, ter dood liet brengen? Die? Ik weet niet waar ge

het vandaan haalt!’ De stokbewaarder. ‘Ja, hij heeft het er nogal naar gemaakt. Wat hadden Paulus en Silas gedaan? En hoe zijn ze door hem behandeld geworden? Díé zalig worden?’ Zo kunt u doorgaan. En dan kunt u ook nog denken aan de Heere Jezus. De Heere Jezus heeft ook geleerd te bukken. Er staat: ‘Doch Jezus zweeg stil’ (Matth. 26:63). Hij had ze allen kunnen verpletteren, met een handomdraai had hij dit kunnen doen. ‘Jezus zweeg stil.’

Met de Samaritaanse vrouw zou het nu ook zover komen. Maar het was nog niet zover. Nu kan ze nog niet bukken. Nu moet ze zich nog handhaven, zich verheffen tegen de Heere. Maar straks zal ze dat niet meer kunnen doen.

Een mens... Ik weet niet of u enigermate weet wat een mens is. Een mens is niet vroom, niet godsdienstig, niet van goede wil. Een mens is zo hard als een diamant. Dat is een mens! En wanneer hij zich op de een of andere manier voordoet als een vrome, dan huichelt hij. Hij doet niets anders, en hij doet nooit anders dan huichelen. Heel zijn leven is één huichelen – tegenover de Heere, en hoe menigmaal ook tegenover zijn naaste. Er is nooit iets van een mens te verwachten. Hij is alleen maar waard om vernietigd te worden zonder vernietigd te worden, in de eeuwige rampzaligheid. En ook al is hij meegaande en wil hij graag van de dingen horen, en er ook wel over spreken – hij haat het, hij haat het meer dan ziekte en armoede, hij haat het met een volkomen haat. En daarbij speelt hij nu nog de huichelaar, omdat hij dit niet bekent. En nu zijn er twee middelen om een mens tot vernedering te brengen, te overwinnen en in te winnen om het op te geven voor de Heere. En deze twee middelen zijn, ten eerste: slagen, gelijk we al gezegd hebben, slagen van de Wet en slagen van de Voorzienigheid. En het andere middel is: de verzegeling van het Evangelie van de genade des Hemels in het hart.

Gezongen: Psalm 94:6, 7 en 8.

Wij zeiden, mijn zeer geachte toehoorders, dat de Heere Jezus Zichzelf met Zijn gaven en schatten en zegeningen de vrouw met wie Hij in gesprek was, aangeboden had.

Dit aanbod is u ook gedaan! U allen, hoofd voor hoofd, heeft Zich de Heere Jezus Christus, met wat Hij door Zijn lijden en sterven verwor-

ven heeft, aangeboden. Hij doet dit op het ogenblik, Hij heeft het gedaan, Hij heeft het dikwijls gedaan, Hij heeft het vele malen gedaan. En wat voor uitwerking heeft deze aanbidding nu op u gehad? Dat vraag ik aan jong en oud, aan kinderen en aan grote mensen. Wat voor uitwerking heeft de aanbidding des Heeren op u gehad?

Gij zijt in uzelf zonder leven, omdat gij geen gerechtigheid bezit. Het leven, het geestelijke leven, is slechts daar waar gerechtigheid is. Gerechtigheid en leven zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Wordt de gerechtigheid gemist, dan is de mens dood, dood door de zonden en de misdaden. En niet zodra is door hem de aangeboden Heere Jezus aangenomen, of hij leeft, en hij voelt ook, hij weet ook dat hij leeft. Hij heeft onmiddellijk, in zwakkere of in sterkere mate, overeenstemming in zijn hart met de woorden van de apostel Paulus: 'Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, Die mij liefgehad heeft en Zichzelven voor mij overgegeven heeft' (Gal. 2:20).

De Heere kan en wil u helpen. Dit is nú zo, en dit blijft zo zolang u aan deze zijde van het graf u bevindt. De Heere kan en wil u helpen. Geloof dat maar. Houd het maar voor zeker. Er staat in de profetieën van Jesaja: 'Die machtig ben te verlossen' (Jes. 63:1). Daar zoudt gij dan toch een aanknopingspunt in hebben, nietwaar? Gij zoudt toch tegen de Heere kunnen zeggen: 'Heere, hier ligt een machteloze worm, en zo en zo is het met me gesteld: zondig, schuldig, verwerpelijk. Ik heb gezondigd in mijn jeugd, in mijn latere leven, ik heb gezondigd tot op dit ogenblik, ik deed nooit anders dan zondigen. Ik ben niet waard dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen. Mijn consciëntie zegt mij dat. Ik ben helemaal verwerpelijk, verfoeilijk. Ik kan ook niet inzien dat ik mijzelf kan vernieuwen, dat ik mijzelf kan redden. Maar nu staat er dát in Uw Woord. Ik lees in de Schrift dat U machtig zijt te verlossen.'

Zijt u zo al begonnen? En is u ermee voortgegaan, met toenemende ernst? Wee de mens die zo begonnen is, maar niet heeft voortgezet! Het is uiterst onwaarschijnlijk dat het nog weer ooit bij hem terug zal komen.

Somtijds gebeurt het dat iemand zegt: 'Ik heb mij vergist. Ik dacht dat ik het bezat, maar ik moet bekennen dat het zo niet is.' En dan blijft het daarbij, dan blijft het daarbij! Dat is toch verschrikkelijk! Dat moest

toch een scherpe aansporing wezen om het nu met veel grotere ernst te gaan zoeken? En als men dan te weten kwam dat men niet vond, dan zou men toch moeten zeggen: ‘Heere, nu is er maar één ding; Gij zoudt het mij kunnen geven, Gij Die zegt dat Gij machtig zijt te verlossen.’

Hij wil u helpen. Zodat u nooit een excuus zult hebben. Er is nimmer iemand voor God verschenen met een excuus. Wel zolang de vier-schaar niet gespannen was.* Dan is er geroepen en wordt er geroepen: ‘Ja, ik heb geen tijd. Ik heb een stuk land gekocht; dat moet ik gaan bezien. Ik heb het vandaag zo druk, ik moet dit nog doen en ik moet dat nog doen. Ik heb een juk ossen gekocht, die moet ik gaan proberen. Dat kan niet uitgesteld worden, er is iets dat niet uitgesteld kan worden. Ik heb een vrouw getrouwd, of (men kan ook wel zeggen): Ik wil een vrouw trouwen, en die is er niet voor – of een man, en die is er niet voor. De familie is er niet voor. En daarom kan ik niet komen. Ik moet mijn vrouw trouwen. Ik moet mijn man hebben. Ik kan toch met de hele familie niet breken?’ Gaat het zo niet in het leven? Gaat het zo niet?

Er is nooit iemand voor God verschenen, óf hier, óf in de eeuwigheid, met een excuus. Nog eens: in uzelf hebt gij niets dan schuld en zonde. Reken daar maar op, want dat zult u vroeg of laat ondervinden. Schuld en zonde, dat is al wat bij u gevonden wordt. Zolang u niet verenigd zijt met de Heere Jezus hebt u schuld en zonde. De Heere Jezus is alles. Hij is de gerechtigheid Gods. Hij bezit de Heilige Geest. Hij is de weg tot de troon der genade. Hij geeft dat er uitkomst is. Uitkomst! Weleens in verlegenheid geweest? Weleens geen uitkomst gezien? Hij geeft uitkomst. Hebt u het weleens niet geweten, terwijl u het moest weten? ‘Hij geeft lessen, Hij geeft lessen, die de ziele wijzer maakt.’** ‘Die de *ziele*...’ Hoort u het goed? Niet voor een ogenblik. ‘Die de *ziele* wijzer maakt.’

Stoot uw staat opzij. Al wat u meent te hebben en te zijn, stoot het alles opzij. En wend u naar de Heere Jezus Christus. Kunt u het niet *goed* doen, geef het daarom niet op. Als u aangesproken wordt door iemand, dan moet u niet zeggen: ‘Och, ik heb dat nu al zo dikwijls getracht te doen, maar...’ Zo moet u niet spreken. Wanneer u aangesproken wordt door iemand, dan moet u het hoofd buigen en in uw binnen-

* Dat is, zolang men niet voor Gods rechterstoel staat.

** Johannes Groenewegen (1709-1764), De lofzangen Israëls.

ste voelen: 'Dat is waar, dat is waar.' En met geen vrome praatjes voor de dag komen en geen godsdienstig gesprek beginnen.

Dat heeft de Samaritaanse vrouw wel gedaan, maar zij is er mee opgehouden en zij heeft een gesloten mond gekregen. En zij heeft zichzelf in haar vuilheid, in haar zondigheid, in haar schuldigheid, in haar verdoemelijkheid gezien. En zij is er nóg verwonderd over dat er Een was Die naar háár omkeek. Want zo een was er in de hele wereld niet. De mensen konden wel zeggen: 'Wat een vrouw is dat! Nu heeft zij toch wéér een man. Heb je het niet gehoord? Dat is nu al de...' En dan komen de vingers om te tellen. Dat had zij gevonden in de wereld. Er is nooit iets anders in de wereld te vinden. Want we zullen ons eigen kwaad bedekt houden, en dat van een ander uitmeten en vergroten, en dit doen met het grootste genoegen. Dat vinden we in de wereld. Vijanden, hatelijk! God hatende en ook elkander hatende. Het is haar nóg en het zal haar tot in eeuwigheid zijn een oorzaak van verwondering dat er één Mens was Die met haar had te doen.

Bukken, bukken – dat is de weg des levens. Gij moet u klein maken. Om het duidelijk te zeggen: Als u het over uw naaste hebt, dan moet u afleren te zeggen: 'En hij is rijk', of: 'Hij heeft deze of die betrekking', 'Hij is officier', of... Dat moet u afleren! Dat is een bewijs van uw hoogmoed. Gij moet leren om, wanneer gij iemand in uw familie hebt die straatveger is of wat ook, te zeggen: 'En hij is straatveger.' Dat moeten we leren. Zulke dingen moeten we leren. Daar zijn we zó ver van verwijderd van nature! En daar is het volk van God ook nog dikwijls zo ver van verwijderd.

Nederigheid – nederigheid is de schoonste deugd. En al had men vele deugden maar geen nederigheid, dan zouden al deze deugden zonder enige betekenis zijn. Nederigheid is het sieraad van alle deugden. En u moet nederig zijn. Maar voordat u het is, moet u het gemaakt zijn – van binnen. De nederigheid bestaat niet in klederen aan te trekken of niet aan te trekken, de nederigheid bestaat niet in een zekere stembuiging, enzovoort. Maar de nederigheid is een zaak des harten. 'Ik ben voor God verdoemelijk', dat is het begin van de nederigheid. Als dat echt is, dan is de nederigheid begonnen. 'Ik hoor thuis niet in de hemel, ook niet op de aarde, maar in de rampzaligheid.' Wie dat met zijn hart zegt, is begonnen een nederig mens te zijn. En wie dit nooit gezegd

heeft met zijn hart, is een hoogmoedig mens, een verwaand mens, een mens die zich verheft en nooit anders doet dan pogingen aanwenden om zichzelf te handhaven.

Dat is nu alles het werk Gods, van de Heilige Geest. Vraagt u zich eens af of deze moeite aan ú ten koste gelegd is, of er een ogenblik in uw leven waarlijk aangebroken is, waarin u, staande of liggende voor de Rechter van hemel en aarde, gezegd hebt: 'Ik ben des doods waardig.' Christus heeft het ons duidelijk bekendgemaakt: 'Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart.' En dan volgt daarop de rijkste belofte: '...en gij zult rust vinden voor uw zielen' (Matth. 11:29). Hebt u ooit bij zelfverheffing en bij zelfhandhaving rust gevonden? Nooit! Maar niet zodra hebt u de les van de Heere Jezus ter harte mogen nemen, of de rust is afgedaald in uw hart, en gij wordt gewaar wat de apostel Paulus uitgedrukt heeft in deze woorden: 'Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft' (Filipp. 4:13).

Wilt gij – ik moet nu eindigen, ofschoon er geen einde is – wilt gij uzelf onderzoeken en vraagt u dienaangaande iets, dan zou ik u dit willen zeggen: Wij hebben nu gezongen Psalm 89 vers 7 en 8, Psalm 32 vers 3, Psalm 94 vers 6, 7 en 8; wij hopen nog te zingen Psalm 32 vers 5 en 6. Als u nu thuisgekomen zijt, neem dan uw psalmboekje en lees deze psalmen, regel voor regel, en vraag u bij iedere regel af of het de Allerhoogste bekend is dat gij daar ondervinding van hebt, dat gij die zaken kent. En als het Opperwezen dat dan wil zegenen, dan kunt u zo achter uw staat komen, goed achter uw staat komen. En valt het onderzoek in uw nadeel uit: Gij leeft nog, gij zijt er nog. Gebruik de tijd. En doe alles met de grootst mogelijke ernst, zo rustig en zo kalm mogelijk, maar met ernst. Want ge moet geen zenuwpatiënt worden. Zo rustig en zo kalm mogelijk, maar met diepe ernst. En verlaat nooit wat u gepredikt is, of ik dit nu nog lang zal mogen doen of niet. Met mij vergaat de waarheid niet. Als ik er niet meer ben, dan is de waarheid er nog wel. Verlaat deze waarheid nooit. Zie niet om, ook niet naar wat er op gelijkt. Zeg niet: 'Ik ga eens zien, ik ga eens horen, ik ga het eens proberen, ik ga eens...' Zeg dat niet, mens! Je spot met het heil van je onsterfelijke ziel – als je niet wéét wat je vinden zult. En je kunt het alleen weten door het geloof. Je kerkgaan moet wezen een werk in de vreze Gods. Is dit niet het geval, dan is het goddeloosheid!

Het is tegen Pasen, tenminste niet ver van dit feest af. In de kerken wordt de belijdenis des geloofs afgelegd. En nu krijg ik af en toe van een kerkenraad hier en een kerkenraad daar het verzoek om een bewijs dat een zeker iemand gedoopt is, want deze persoon wenst belijdenis des geloofs af te leggen. Het ontroert me wanneer ik zo'n verzoek krijg. Het wordt nooit ingewilligd, nooit! En ik hoop dat het Opperwezen me ervoor bewaren zal om het ooit in te willigen. Als er onder ons zijn die van plan zijn om zo'n weg ook in te slaan, kinderen, kinderen, laat je waarschuwen! Ouders, wijs je kinderen op het grote gevaar. Want het schijnt in het begin soms maar een kleine afwijking te wezen, maar later komt het dan aan het licht wat men gedaan heeft. En als men dan nog hier is, dan kan het nog goed worden. Maar zo men het tijdelijke met het eeuwige heeft verwisseld... Nou, maar dan zal men het weten wat het betekent de waarheid prijs te geven!

Amen.

Gebed:

Heere, gedenk onzer. Wat we zijn, och, daar is iets van gezegd – maar het is nooit gezegd geworden, behalve door Uw Woord; niemand kan het zeggen, hoe het eigenlijk is met een mens. Maar zo kan ook niemand het zeggen wat het is met U – met U, volzalig, algenoegzaam en aanbidlijk Wezen, met U, gezegende Heere Jezus Christus, Die gestorven zijt om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking, met U, Geest des Vaders en des Zoons, met U, drie-enig God. Och, geef ons ons in zoverre te zien, dat wij erkennen dat we uit onszelf uit moeten. En geef ons ook zoveel kennis van U, dat wij door U ons kunnen laten trekken uit onszelf en laten brengen tot U.

We hebben deze morgen hier enige ogenblikken mogen verkeren. Laat het ons geweest zijn en nog zijn een reuk des levens ten leven. Dat er plaats moge wezen in ons hart en in ons leven voor de waarheid. Dat we bij het licht van de waarheid onszelf en onze zonden, en eigen gerechtigheid en eigen wijsheid, onze zelfverheffing en zelfhandhaving mogen zien, onze verdoemelijkheid mogen omhelzen. Dat we ook mogen aanschouwen Uw heerlijkheid, in Uw Zoon, door de werking van Uw Geest en Woord. Dat we mogen aanbidden. Dat we gebroken mogen hebben en breken mogen met de zonde, met de wereld, met het

hebben van gedachten van onszelf. Dat we nederig mogen erkennen, zo dit het geval mocht wezen, dat Gij Uzelf geopenbaard hebt, dat wij Uw genade deelachtig zijn geworden. Dat wij verwaardigd mogen worden om te wandelen waardig het Evangelie waarmee wij geroepen zijn.

Laat geen moeite of teleurstelling of gevoel van wanhopigheid of onverschilligheid ons verhinderen het ene nodige te zoeken. Laat ons ons niet laten betoveren door iets van het zichtbare en tastbare van de wereld. Laat ons, wanneer wij in de verzoeking zijn om dit te doen, eens zien Uw gedrag toen tot U werd gezegd: 'Ik zal het U geven, alles, wanneer Gij mij zult aanbidden, voor mij zult knielen.' Ach, leer ons in het algemeen wat dichter bij U komen, zo wij tot U getrokken zijn, wat meer omgang met U hebben, wat meer lering trekken uit Uw woorden en uit Uw gedragingen. Schenk ons daartoe Uw hulp, de hulp van Uw Geest.

Amen.

Gezongen: Psalm 32:5 en 6.

Predikatie over Mattheüs 16:21, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 27 februari 1952 te Den Haag

Gezongen: Psalm 22:3.

Gelezen: Mattheüs 16:13-23.

Aan deze predikatie ging de bediening van de Heilige Doop vooraf.

Gezongen: Psalm 72:6 en 7.

Het is aanstaande rustdag 2 maart, het paasfeest valt dit jaar op 13 april, we hebben dus op de aanstaande rustdag de eerste lijdenszondag. Naar aanleiding hiervan vragen wij uw aandacht voor het 21e vers van het 16e hoofdstuk van het Evangelie van Mattheüs:

'Van toen aan begon Jezus Zijn discipelen te vertonen dat Hij moest heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de ouderlingen en overpriesters en schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden.'

‘*Van toen aan...*’ Dat is, toen de discipel Petrus namens de andere discipelen het goede antwoord gegeven had op de vraag van de Heere Jezus: ‘Wie zegt gij dat Ik ben?’ (vs. 15). Immers, hij had gezegd: ‘Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods’ (vs. 16). ‘*Van toen aan*’, vanaf dat ogenblik, ‘*begon Jezus Zijn discipelen*’, enzovoort. ‘*Begon Jezus.*’ Deze Naam is een Naam boven alle naam. Toen de Heere Jezus op aarde was, zag noch geloofde men dat Hij een toekomst had. Er staat in het 53e hoofdstuk van Jesaja, het 3e vers: ‘Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht.’ Ook zelfs de discipelen zagen zoveel vreemds aan de Heere Jezus. Men verstond de Heere Jezus niet.

Over de Naam, over de betekenis van de Naam Jezus behoef ik u niet veel te zeggen. Het is een Naam van Hebreeuwse oorsprong, en betekent: Verlosser, Zaligmaker, Redder. En dat *is* Hij, en het ligt op de weg van ons allen om te onderzoeken of deze Naam voor ons deze betekenis heeft.

‘*Begon Jezus Zijn discipelen te vertonen*’, enzovoort. ‘*Zijn discipelen.*’ Bedoeld zijn de twaelve. Met dezen had de Heere Jezus Zich teruggetrokken uit het woelige en vijandige Judea naar het meer rustige Galilea. Het woord ‘discipel’, van een Griekse oorsprong, betekent: leerling. En degenen die enigmate thuis zijn in de Heilige Schrift, denken hierbij aan een woord dat we vinden in het 54e hoofdstuk van de profetieën van Jesaja: ‘En al uw kinderen zullen van den HEERE geleerd zijn, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn’ (vs. 13). De Heere Jezus haalt dit woord nog aan. Gij vindt het in het 45e vers van Johannes 6: ‘Er is geschreven in de Profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn.’

Vele mensen houden het ervoor dat zij gelovigen zijn, maar bij de meesten ontbreekt er iets aan. Wat is dit? Zij zijn niet van God geleerd; en nu hebben zij misgetast.

‘*Begon Jezus Zijn discipelen te vertonen.*’ De dingen die de Heere Jezus nu van plan was om Zijn discipelen te zeggen, waren zaken waarop hij meer dan eens gezinspeeld had. Johannes 2: ‘Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal Ik denzelven oprichten’ (vs. 19). In Johannes 6 vers 53 ‘Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden, tenzij dat gij het vlees van den Zoon des mensen eet en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelf.’

Reeds in de besnijdenis en in de doop van de Heere Jezus lag het lij-

den en sterven opgesloten. Maar nu, nu de discipelen een goede belijdenis van Zijn Persoon hadden laten horen, en de vijandschap in Israël zozeer toenam, begon de Heere Jezus over Zijn aanstaand lijden en sterven met nadruk te spreken.

'Zijn discipelen te vertonen dat Hij moest heengaan.' De discipelen waren liever in het rustige Galilea gebleven, maar de Heere Jezus zag een roeping en Hij heeft deze gevolgd. Later heeft Hij eens gezegd, gij vindt het woord in Johannes 12 vers 24: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft hetzelfde alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort.' Dit is de weg van al wat uit God is. In 2 Korinthe 4 vers 11 zegt de apostel Paulus: 'Want wij die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil.'

'Heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden.' Jeruzalem gold als de heilige stad. Daar stond de tempel. De zetel van het gericht, de grote Joodse Raad, het Sanhedrin, werd daar gevonden. Op de straat kon men daar 'de mannen' tegenkomen. In werkelijkheid was Jeruzalem een brandpunt van vijandschap.

'En veel lijden.' Christus had al veel geleden. Ik weet niet wat het leven voor u is... Maar het is een ellendig leven, omdat er God niet is. En ook als Hij er wél is, dan is Hij er toch nog maar ten dele, want wij kennen ten dele (1 Kor. 13:9). Maar wat moet het leven voor de Heere Jezus geweest zijn, het leven onder ons, duivelskinderen! Maar, de Heere Jezus zou nog meer moeten lijden; het zou een lijden worden in ziel en lichaam. Het lichaamslijden kan verschrikkelijk wezen, maar kent gij ook het zielenlijden? Als u deze vraag bevestigend kunt beantwoorden, dan is het u bekend dat zielenlijden nog wat anders is dan het lijden van het lichaam.

De Heere Jezus zou lijden van de mensen, van de duivelen, en zelfs van Zijn Vader. Ik hoef u de plaatsen niet te noemen waar het lijden van Christus wordt beschreven; het staat alles in de laatste hoofdstukken van de Evangeliën. Maar als wij nu deze hoofdstukken hebben gelezen, dan weten wij het toch nog niet, want het lijden van Christus is een grote verborgenheid.

'En veel lijden.' 'Veel.' Dit is Zijn eigen woord. 'Veel lijden.' En Hij móést, staat er. Het Griekse woord 'dei' geeft te kennen een noodzake-

lijkheid. Het kon niet anders; Hij móést. Immers, Hij had op Zich genomen om Zijn volk te verlossen, en deze verlossing kon alleen plaatsgrijpen door het offer van Zijn leven.

Wanneer Petrus deze dingen hoort, dan is hij vol ontzetting. ‘Zó,’ roept hij uit, ‘zó? Neen, zó niet, het mag niet, het kan niet en het zal niet.’ Jezus staat alleen. En er was niemand van de volken met Hem (Jes. 63:3). Maar Hij gaat door in gehoorzaamheid en onderwerping, verzaakende al wat was buiten dat ene: de wil des Vaders. In Hem ligt onze zaligheid, in deze Christus! En *hij* heeft de zaligheid gevonden, voor wie alleen Christus leeft.

‘En veel lijden van de ouderlingen en overpriesters en schriftgeleerden.’ Dat waren ‘de mannen’: de ouderlingen, de achtbaarsten (niet de oudsten); de overpriesters, de hoofden van de priesters, geweldige mannen; de schriftgeleerden, degenen die de roeping hadden om het volk in de Wet onderwijs te geven. Deze mensen vertegenwoordigden hun godsdienst; dat wat men bij hen vond, dát was godsdienst. En nu zegt Christus dat Hij juist van deze mensen veel zou lijden. Wat volgt hieruit? Ten eerste: dat er een andere godsdienst is dan de officiële; ten tweede: dat ieder die God dient, uit dat officiële gehaald is, en alleen is komen te staan, zoals Christus altijd alleen gestaan heeft. Alleen! Men is er niet en men is er nooit, voordat men alleen is. Daarom vindt gij het soms in de Schrift: ‘Mijn eenzame’ (Ps. 22:21, 35:17), en wordt er gezegd dat het volk alléén zal wonen (Num. 23:9).

Maar waarom hebben deze mensen, juist *dé*ze mensen, de Heere Jezus zoveel doen lijden? Waarom? Wat hadden zij voor reden? Zij hadden de tempel zich toegeëigend; de tempel was van *hén* geworden. En nu voelden ze dat het zaak en taak was dat zij de wettige Eigenaar van de tempel eruit hielden. En dit is dan hun toeleg geweest.

‘En gedood worden.’ De strekking van de vervolging is altijd: doden. De vervolging zou nooit een einde nemen als er niet twee dingen waren. Weet gij welke dingen dit zijn? De hel en de bekering! Als er geen hel en geen bekering was, dan zou de vervolging tot in eeuwigheid doorgaan. Maar nu maakt óf de hel – en dit bij de meeste vijanden – óf de bekering – zoals bijvoorbeeld bij Saulus van Tarsen – een einde aan de vervolging. In de hel is het met de vervolging afgelopen. Hebt u zich er ook ooit over mogen verblijden?

'En ten derden dage opgewekt worden.' Drie dagen en drie nachten zou de Heere Jezus in het graf liggen. En dan zouden de mensen denken en zeggen tot elkander: 'Gelukkig, er is nu toch een eind aan gekomen.' Maar er was geen eind aan gekomen. De Heere Jezus zou na drie dagen en drie nachten opstaan uit het graf. Verstaat u het? – Wat ontbreekt? Men gelooft de Bijbel niet. En daarom hebben deze mensen kunnen hopen en geloven dat het afgelopen was. En ook zelfs de discipelen hadden geen acht geslagen op het Woord. En daar was dan hun grote droefheid aan te wijten geweest.

Ons moet geleerd worden om met het Woord te leven. Dat is zo goed als weg in deze tijd. Is het niet zó, dat de Heere eerst werkt en ons dan brengt tot het Woord? Hoe komt het dat er overal verdraaiing van de Schrift is? Hoe komt het dat de een de ander het lastig maakt met de Bijbel? Men is met zijn verstand tot de Schrift gekomen in de waan dat we verstand zouden hebben. Wij hébben geen verstand! Maar God werkt, en terwijl Hij werkt blijft het Woord verborgen. En als er de tijd of het ogenblik voor aangebroken is, dan neemt Hij de door Hem bewerkte ziel, en leidt haar in het Woord. En dan ontvangt deze ziel enige kennis van het Woord. En zo is er nooit iemand tot enige kennis van de Schrift gekomen, die niet van harte heeft bekend dat hij een dwaas was. Zijn dit uw ondervindingen?

Het is alles in de eeuwigheid bepaald; de grondslag ligt in het welbehagen van de drie-enige God. Wat door de Vader en de Zoon en de Heilige Geest is beraadslaagd, dat is ook uitgevoerd. De tweede Persoon is mens geworden en heeft in Zijn menselijke natuur de zaligheid verworven. Hij heeft ervoor geleden en Hij is erom gestorven. Hij is ook in het graf afgedaald, en daarna is Hij opgestaan. In Hem ligt de zaligheid, in Hem alleen.

En nu moet ons geleerd worden om de zaligheid niet te verplaatsen van Hem naar ons, want daar zijn wij op uit. De zaligheid die in de Heere Jezus is, wordt ons aangeboden – hebt u dat gezien en geloofd? – *wordt ons aangeboden!* In de hel is deze aanbieding niet. En waar nimmer het Woord kwam, daar is zij ook niet. Maar ze is hier, in Nederland, ze is onder u! En nu een van tweeën: gij vertreedt de zaligheid of gij neemt haar aan; een derde is hier niet gegeven. Men kan dit vertreden van de zaligheid trachten te bedekken, en men doet dit. Maar *niet*

aannemen betekent vertreden in het oog van een heilig en rechtvaardig en goeddoend God. Dat u dit bedenke! Want het gaat erom: Gij komt hier, gij zijt hier gekomen en gij gaat weg, en gij doet alsof er niets gebeurd is. Gij hebt een predikatie gehoord, goed, minder goed, best, of helemaal niet goed; gij hebt een predikatie gehoord. Nee, nee! *De Heere Jezus is aan uw voeten gelegd!* Dát is er gebeurd. En nu ligt het op úw weg om hiervan rekenschap te geven.

Morgenochtend zal een man, die hier altijd was, een uiterst ernstige operatie ondergaan. Er is grote vrees dat hij er niet door zal komen. Iemand zei enkele woorden tot hem. Hij antwoordde: 'Ik lig ervoor!' Is dat misschien ook een boodschap aan ons? 'Ik lig ervoor.' Het is volstrekt niet buitengesloten dat hij er morgenavond om deze tijd niet meer zijn zal. 'Ik lig ervoor.' Maar wij liggen er allemaal voor. De Heere heeft duizend wegen om onze levensdraad af te snijden.

Wanneer nu een mens het aanbod van de genade omhelst, dan is hij gered. Het aanbod van de genade veronderstelt de overtreding van de Wet, van de Wet der tien geboden. Als deze overtreding er niet was, dan zou alles wat de Heere Jezus heeft doorgemaakt, niet nodig zijn geweest. Maar deze overtreding heeft het nodig gemaakt.

En nu moet u zich allen eens afvragen of dit in uw ziel uitgewerkt is, dit: Dat uw overtreding van de Wet des Heeren betekent de dood van de Heere Jezus Christus, Zijn lijden en sterven. En of nu juist dit voor u geworden is het middel van uw behoudenis. Vraag u eens eerlijk af wat u hiervan verstaat. 'De Wet', zegt de apostel Paulus, 'is onze tuchtmeester geweest tot Christus' (Gal. 3:24). Men moet kennen de Wet als een drijvende en het Evangelie als een trekkende kracht. Wat weet u hiervan te zeggen uit uw leven? U moet zoveel van de Wet hebben leren kennen, dat het voor u geworden was: Christus of eeuwige ondergang. En u moet zoveel van het Evangelie hebben leren kennen, dat het u niet mogelijk was om nog langer van God gescheiden te blijven.

Onderzoek u! En valt dit onderzoek goed uit, leef dan met de Bijbel, niet met uzelf, niet met mensen, met de Bijbel. Maar dan op de manier zoals wij u die hebben genoemd, en u zult ondervinden wat een sterkte dat geeft.

Iemand zei deze week tot mij: 'Maar er kan zo'n duisternis wezen, zodat men niet altijd het antwoord op zijn vragen krijgt. Wat zegt men

dan van dit woord uit de brief van de apostel Petrus: ‘En wij hebben het profetische Woord, dat zeer vast is, en gij doet wel dat gij daarop acht hebt, als op een licht schijnende in een duistere plaats’ (2 Petr. 1:19). Hoe zwaarder de duisternis is, des te meer noodzakelijkheid is er om de Heere te raadplegen. En waar deze noodzakelijkheid is, daar antwoordt Hij. ‘Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft’ (Ps. 85:3 ber.). Maar u moet u klein maken, en u moet u laten ontledigen, en u moet zwak zijn. En vooral: het moet u gaan om de Heere. Als de Heere niet staat boven uzelf en boven al wat gij hier hebt, dan hebt u de Heere nog niet nodig. Maar als het is zoals het was bij de dichter van de 62e Psalm: ‘In God is al mijn heil, mijn eer’, enzovoort (vs. 5 ber.), lieve mens, u behoeft niet te twijfelen aan de goedheid van God, want de Heere helpt niet alleen, maar Hij doet het graag. *Hij doet het graag*. ‘Roep Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren’ (Ps. 50:15). Voor de oprechte is de Heere met al Zijn deugden, met al Zijn beloften, met al Zijn macht, met alles wat Hij is en heeft. En trek dat nu niet moedwillig en vrijwillig in twijfel, want dat betekent de verwerping van het Woord, en van de Heere met het Woord.

Maar valt het onderzoek ongunstig uit, zie dan dat ge vanavond nog eens ertoe komt om u te verwonderen dat ge in de verdoemenis nog niet zijt, dat het Opperwezen u nog gespaard heeft en gedragen en gezegend. Gaat u de zegeningen weleens na? Nog eens, daar ligt nu die man, geen bloed meer in het lichaam. En wij, welke voorrechten genieten wij! Staat u er weleens bij stil? Wat heeft de Heere in ons leven ons al niet gegeven? Hebben ooit deze goedertierenheden u geleid tot bekering, mens? Of zijt ge als de varkens, die eten, maar niet zien naar hem die ze te eten geeft? Zijt ge zo’n varken?

Amen.

Gezongen: Psalm 68:10.

Luther over Psalm 51 vers 3: 'Wees mij genadig, o God'

Als u hier de personen om wie het gaat aanziet, namelijk God én David, de zondaar, dan bemerkt u een grote ongelijkheid, een niet bij elkaar te brengen tegenstelling. Is het niet het algemene besef en oordeel van alle mensen dat God de zonde haat? De blindgeborene zei: 'Wij weten dat God de zondaars niet hoort; maar zo iemand godvruchtig is en Zijn wil doet, dien hoort Hij' (Joh. 9:31). En in de Tien geboden staat: 'Ik ben een ijverig God' (Ex. 20:5). Ja, in alle boeken van Mozes vindt men overal bedreigingen aan het adres van de ongehoorzamen. Met deze wet van Mozes stemt overeen een algemeen besef, waarvan niemand zich kan ontdoen. Het oordeel van alle mensen is: 'Ik ben een zondaar en God is rechtvaardig. Dus: Hij haat mij, Hij zal mij straffen, Hij zal mijn gebeden niet verhoren.' Het is uitgesloten dat onze natuur deze conclusie niet zou trekken. Maar, als God inderdaad rechtvaardig is op deze wijze dat Hij straft naar verdienste, wie kan dan voor het aangezicht van deze rechtvaardige God bestaan? Wij zijn immers allen zondaren en geven Hem genoeg reden om ons te straffen. Nee, als we zo moesten denken over zulk een rechtvaardig God! Hij zou ons allen als een verterend vuur verbranden (Deut. 4:24). Evenwel, God heeft Christus als Heiland gezonden; daarom wil Hij zeker niet op die wijze rechtvaardig zijn, dat Hij straft naar verdiensten; maar op deze wijze dat Hij degenen die hun zonden kennen, rechtvaardig verklaart en Zich over hen ontfermt.

Dus wanneer David zegt: 'Wees mij genadig, o God', dan is dat, op de klank afgaande, in strijd met Gods Wet, want daarin verbiedt Hij ons een zondaar te zijn en bedreigt Hij zondaren met straf. Hoe zijn nu bij elkaar te brengen: de zondaar én God, Die rechtvaardig en waarachtig is, Die een vijand van zondaren is en Die naar Zijn Wezen de zonden niet verdragen kan? Immers, toch roept diezelfde David die wat verderop zegt: 'Ik ken mijn overtredingen' en 'Mijn zonde is steeds voor mij', die God aan en zegt hij: 'Wees mij genadig!' Dat is, zoals men pleegt te zeggen, het onverenigbare verenigen. David vertoont hiermee al aan het begin van de psalm die kunst en wijsheid die ver uitgaat boven de wijsheid van de Wet, en naar waarheid een hemelse wijsheid wordt genoemd. De Wet en de menselijke rede leren ons deze wijsheid niet. Zonder de Heilige Geest kan ze niet bedacht of begrepen worden.

's Mensen natuur redeneert altijd als volgt: 'Ik zal het niet wagen om mijn ogen op te heffen naar de hemel, ik ben angstig voor het aangezicht van God, want ik weet dat ik een zondaar ben en dat God de zonden haat; wat zou ik nog bidden?' Hier begint de allerswaarste strijd. Het door zondebewustzijn in nood gebrachte geweten besluit het gebed uit te stellen, totdat het – om mij zo uit te drukken – een of andere waardigheid in zichzelf heeft gevonden, of het ziet om naar louter menselijke raad en bedrieglijke vertroosting; het wil 'genoegdoeningen' geven opdat het althans met enig vertrouwen op de eigen waardigheid tot God kan naderen en kan zeggen: 'O God, wees mij genadig!' Onze natuur overlegt altijd op deze wijze, maar het is verderfelijk. De zielen worden op deze manier ertoe verleid om te vertrouwen op de verdiensten, welk vertrouwen de plaats inneemt van het vertrouwen op de verdiensten van Christus. Het is godslasterlijk. Vervolgens, als wij niet eerder willen bidden dan wanneer wij gevoelen rein te zijn van alle zonden, dan zullen wij nóóit kunnen bidden, want wij zijn in zonden ontvangen en geboren. Deze godslasterlijke gedachte moet dan ook worden uitgebannen. *Midden in de zonden* of – om mij nog duidelijker uit te drukken – midden in de golven van de zonden zal, opdat het gebed niet uitgesteld wordt, gebruik gemaakt moeten worden van het middel dat David heeft gebruikt. Welke bedoeling zouden de woorden 'Wees mij genadig' kunnen hebben als men, om te kunnen bidden, éerst rein van zonden zou moeten zijn? Bovendien, waartoe zou men, als men dat bereikt had, nog Gods genade en barmhartigheid nodig hebben?

Het kost evenwel de allerbitterste strijd om onze ziel, als zij midden in het gevoel van de zonden ligt, ertoe te bewegen dat zij tot God roept: 'Wees mij genadig!' Ik belijd voor mijzelf dat ik, die nu deze dingen leer en anderen voorhoud, meer dan eens heb ondervonden dat er bijna geen moeilijker werk is dan het gebed. Ik belijd dat ik in de hoogste nood deze woorden: 'O God, wees mij genadig!', wel gebeden heb, maar tegelijk menigmaal grote aanstoot nam aan mijn onwaardigheid; zodat ik bad met een koud hart. Maar de Heilige Geest overwon dat toch uiteindelijk; Hij gaf mij in: hoe of wat u ook zijt, u moet bidden! Want God wil gebeden zijn en Hij wil ook verhoren; niet vanwege uw waardigheid, maar vanwege Zijn barmhartigheid.

(Uit: Psalm 51, uitgave Lindenberg 1989)